

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/2007 vp

Hallituksen esitys laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä syyskuuta 2007 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta (HE 63/2007 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- työmarkkinalakimies Jussi Luomajärvi, valtiovarainministeriö
- lakimies Heikki Sipiläinen, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry edustaen myös Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:tä
- yhteiskuntasuhteiden koordinaattori Päivi Järvinen, Palkansaajajärjestö Pardia ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan valtion virkamieslakia muutettavaksi.

Esityksellä saatetaan syrjintää koskeva virkamieslain säännös vastaamaan Euroopan unionin vaatimuksia, parannetaan virkamiesten oikeusasemaa ja pyritään vähentämään määräaikaisten

osuutta virkamiehistä. Virkamiesten liikkuvuutta valtiotyönantajan palveluksessa uusiin tehtäviin edistetään. Lisäksi virkamieslakiin tehdään teknisluonteisia korjauksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esitys sisältää useampia yksittäisiä muutosehdotuksia. Näitä ehdotuksia yhdistävänä tärkeänä myönteisenä seikkana valiokunta pitää virkamiesten oikeusaseman parantamista. Ehdotettuun sääntelyyn sisältyy valtion virkamieslain (750/1994) saattaminen vastaamaan syrjinnän kieltämistä koskevia Euroopan unionin vaatimuksia lisäämällä sukupuolinen suuntautuneisuus kiellettyjen syrjintäperusteiden

luetteloon. Säädetävällä lailla parannetaan myös määräaikaisessa virkasuhteessa työskentelevien virkamiesten sekä virantoimituksesta pidätettyjen virkamiesten oikeusturvaa samoin kuin koeaikaan liittyvää oikeussuojaa. Lisäksi lääkärintodistuksen esittämisvelvoitetta koskeva sääntely nostetaan lain tasolle.

Määräaikaisen virkasuhteen käsite on syntynyt valtion virkamieslainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä säädettäessä nykyinen

valtion virkamieslaki (HaVM 5/1994 vp — HE 291/1993 vp). Tehtävissä, joissa aiemmin käytettiin virkaa toimittavia tai tilapäisiä virkamiehiä, tuli käyttöön nimittäminen määräaikaiseen virkasuhteeseen.

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin nojalla määräaikaiseen virkasuhteeseen voidaan nimittää, jos työn luonne, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu sitä edellyttää. Hallintovaliokunnan mietinnöstä HaVM 5/1994 vp ilmenee, että valtion virkasuhteen tulee perustua pääsääntöisesti virkoihin sidottuun järjestelmään. Mietinnöstä ilmenee edelleen muun muassa, että määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittäminen merkitsee poikkeusta tähän pääsääntöön ja että poikkeussääntelyn soveltaminen on rajattava tiukasti laissa mainittuihin edellytyksiin, joita on tulkittava suppeasti.

Valiokunta on eri yhteyksissä kiinnittänyt huomiota määräaikaisen virkasuhteen varsin laajaan käyttöön. Valiokunta pitääkin perusteltuna hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta, että määräaikaiseen virkasuhteeseen ottamisen samoin kuin 9 §:n 2 momentin nojalla rajoitetuksi ajaksi virkaan nimittämisen peruste tulee ilmetä nimikirjasta. Lisäksi ehdotetun 9 §:n 3 momentin nojalla virkamies on nimitettävä koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi, jollei erityisestä syystä toisin päätetä.

Voimassa olevan virkamieslain 56 §:ssä säädetään virkamiehen oikeudesta korvaukseen, jos hänet on ilman säädettyä perustetta nimitetty määrääjäksi tai ilman pätevää syytä nimitetty toistuvasti peräkkäin määrääjäksi. Valiokunta

toteaa, että hallituksen esitykseen sisältyvä sääntely jää puutteelliseksi, jos virkamies on nimetty ilman laissa säädettyä erityistä syytä vain osaksi koko määräaikaisuuden perusteena olevaa ajanjaksoa. Oikeutta korvaukseen ei olisi, mikäli määräaikaisuuden peruste sinänsä osoittautuisi lailliseksi, mutta virkasuhteen "päättämiseksi" ei olisi laissa säädettyä erityistä syytä. Tämän epäkohdan korjaamiseksi valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 56 §:n muuttamista.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 56 § muutettuna seuraavasti:

56 §

Virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta *taikka ilman 9 §:n 3 momentissa säädettyä erityistä syytä* nimitetty määrääjäksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määrääjäksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään 6 ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. (*Poist.*) Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tapani Tölli /kesk	Timo Korhonen /kesk
vpj.	Tapani Mäkinen /kok	Valto Koski /sd
jäs.	Maarit Feldt-Ranta /sd	Outi Mäkelä /kok
	Juha Hakola /kok	Petri Pihlajaniemi /kok
	Rakel Hiltunen /sd	Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
	Heli Järvinen /vihr	Unto Valpas /vas
	Oiva Kaltiokumpu /kesk	Tuula Väättäinen /sd
	Elsi Katainen /kesk	vjäs. Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.